

Лекція № 1

Тема лекції: Основні види діяльності та функції соціально-психологічної служби

План лекції

1. Визначення практичної психології, її роль і місце в системі психологічного знання.
2. Функції соціально-психологічної служби.
3. Принципи практичної психології.

Зміст лекції

Питання 1. Психологічна служба – система практичного використання психології для вирішення комплексних задач психологічної експертизи, діагностики, консультації у сферах виробництв, транспорту, народної освіти, охорони здоров'я, спорту, охорони правопорядку та ін.

Сучасний етап становлення психологічної служби у нашій країні бере початок з початку 70-х років ХХ століття і обумовлений як потребами суспільної практики, так і певним рівнем розвитку фундаментальних і прикладних досліджень в області соціальної психології, психології праці, медичної, педагогічної психології та ін. В організаційному відношенні існують або як професійні психологічні консультації (служба сім'ї і брака, профконсультація і профорієнтація, управлінське консультування і т.і.), або як спеціалізовані психологічні підрозділи у структурах відповідних організацій (психологічна служба промислових виробництв, ВУЗів, шкіл і т.і.).

Об'єктами діяльності психологічних служб у різних організаціях є: організація як така, групи, які її складають, і особистості. У роботі психологічної служби вирішуються дві основні задачі: опис стану об'єктів (психологічна діагностика) і вплив (засобом рекомендацій чи застосування спеціальних технологій зміни стану того чи іншого соціального об'єкта).

Питання 2. Створення і функціонування психологічної служби – важливий інструмент соціального розвитку і гуманізації системи суспільних відносин, перетворення наукової психології в елемент культури суспільства.

Функції СПС:

- 1) дослідницька – вивчення різних психологічних явищ у колективах;
- 2) організаційна – впровадження результатів і рекомендацій психологічних досліджень, організація практичних заходів) у тому числі навчання раціональним навичкам ділового спілкування, прийняття колективних рішень і т.і.;
- 3) пропагандистська – розповсюдження психологічних і психогігієнічних знань у колективах підприємства і організації;
- 4) консультативна – врегулювання міжособистісних стосунків, зняття внутрішнього і міжособистісного напруження, надання психологічної допомоги;
- 5) виховну – розвиток почуття колективізму, культури спілкування і т.і.

Питання 3. Принципи практичної психології:

- 1) принцип гуманізму – здійснює гуманістичний підхід до людини, виходить з інтересів і прав людини, захисту її особистісного суверенітету, всебічного розвитку її самобутності; саме з цього принципу випливають етичні правила практичного психолога, що стосуються його відповідальності, компетентності, захисту інтересів клієнта, конфіденційності роботи з ним тощо;
- 2) принцип суб'єктної активності. Розгляд суб'єкта як активного суб'єкта своєї життєдіяльності;
- 3) принцип розвитку як окремих психічних явищ, так і усєї особистості в цілому;

- 4) принцип індивідуального підходу – особистість як індивід, виступає для практичного психолога у своїй унікальності;
- 5) принцип синтетичного підходу – структура особистості, індивідуальності клієнта розуміються у формі цілісних взаємозв'язків низки функціонуючих елементів, котрі переходять одне в одне, постійно розвиваються, суперечать і узгоджуються одне з одним.

Наведеним вище принципам практичної психології надає системності їх цент рація навколо особистості.

Література

1. Василенко І.А. Методичні рекомендації до дисципліни «Сучасна психологічна служба: організація та функціонування» для здобувачів другого(магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 053 Психологія, Одеса, 2021. 26 с.
 2. Дуткевич Т.В., Савицька О.В. Практична психологія. Вступ до спеціальності. К., 2019. 281 с.
 3. Кузьо О. Основи психологічної практики : навчальний посібник. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2022. 124 с.
 4. Панок В.Г., Титаренко Т.М., Чепелева Н.В., Рибалка В.В. Основи практичної психології: Підручник. – К., 2006.
 5. Помиткіна Л.В. Психодинамічна неконгруентність особистості: діагностика, корекція та консультування: Монографія. – К.: Книжкове вид-во НАУ, 2007. – 180 с.
 6. Помиткіна Л.В. Психодіагностика внутрішньоособистісних дисгармоній старшокласників // Педагогіка і психологія професійної освіти: науково-педагогічний журнал. – 2003. - № 4. – С. 123-131.
 7. Помиткін Е.О. Психологія духовного розвитку особистості: Монографія. – К.: Наш час, 2007. – 280 с.
 8. Психологічна служба: методичні рекомендації до самостійної роботи / уклад. Л.В.Помиткіна. – К.: НАУ, 2015. – 28 с.
 9. Панок В.Г. До побудови моделі сучасної психологічної служби системи освіти. К., 2019.
https://lib.iitta.gov.ua/717397/1/%D0%9C%D0%BE%D0%B4%D0%B5%D0%BB%D1%8C_%D0%9F%D0%A1_2019.pdf
 10. Помиткіна Л.В. Професійна самореалізація психолога в практичній діяльності / Moderní aspekty vědy: XIV. Díl mezinárodní kolektivní monografie / Mezinárodní Ekonomický Institut s.r.o. Česká republika: Mezinárodní Ekonomický Institut s.r.o., 2021. str. 27-36. <http://perspectives.pp.ua/public/site/mono/monography-14.pdf>
 11. Федорчук В.М. Тренінг особистісного зростання. К.: Центр навчальної літератури, 2019. 180 с.
 12. Організація управління соціально-психологічними службами.
<https://msn.khmn.edu.ua/mod/resource/view.php?id=309598>
 13. Практична психологія: сучасні реалії та перспективи: Збірник наукових праць за матеріалами Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції (15 квітня 2021 року) <https://www.yakaboo.ua/ua/praktichna-psihologija-suchasni-realii-taperspektivi-zbirnik-naukovih-prac-za-materialami-vseukrains-koi-students-koi-naukovopraktichnoi-konferencii-15-kvitnja-2021-roku.html>
 14. Професійна діяльність практичного психолога.
http://4ua.co.ua/psychology/rb2ad78a5c43b89521206c37_0.html
- Інформаційні ресурси в інтернеті**
15. Українська асоціація організаційних психологів та психологів праці.
Режим доступу:<https://www.facebook.com/UAOPPP.Ukraine/>
 16. Психологічна служба в системі освіти України
<https://ukua.facebook.com/groups/psyua/>

17. Психологічна служба: курс лекцій <https://core.ac.uk/download/83535097.pdf>
18. Положення про психологічну службу
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0885-18#Text>